

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Бутенко В.В

к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та кредит

Ленц К.О.

Студентка 3 курсу

Спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та кредит”

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

м.Одеса, Україна

Бюджет та бюджетна система загалом належать до тієї сфери життя, що безпосередньо стосується інтересів всіх і кожного. У бюджеті будь-якої країни знаходять відображення важливі економічні, соціальні, політичні проблеми життя суспільства, а також кожної людини зокрема. Головним індикатором стану держави є бюджетна система країни. Від того наскільки правильно

побудовані принципи залежить ефективне функціонування всієї національної економіки країни.

Мета полягає у аналізі принципів побудови бюджетної системи України, яка є сукупністю державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права.

Організація функціонування бюджетної системи включає[3]:

- зведений (консолідований) бюджет;
- законодавчу і нормативну базу;
- органи управління;
- комплекс міжбюджетних відносин між платника податкових і неподаткових платежів, державою і отримувачами бюджетних коштів, державним і місцевими бюджетами.

Принципи побудови бюджетної системи є визначальною основою бюджетного устрою. Вони визначають характерні ознаки і риси бюджетної системи кожної країни. За основу побудови бюджетної системи прийнято принцип поєднання централізованих і децентралізованих ланок, що дає змогу враховувати як загальнодержавні, так і регіональні потреби. При цьому взаємозв'язок різних ланок бюджетної системи може встановлюватися на основі: двох альтернативних принципів; єдності всіх бюджетів; автономності кожного бюджету.

Принцип єдності забезпечується єдиною дохідною базою всіх бюджетів, єдиною системою видатків, а головне – керованістю процесом складання і виконання бюджету з єдиного центру.

Принцип автономності означає, що кожний бюджет, що входить до складу бюджетної системи, є відносно відособленою і самостійною ланкою. Автономність бюджетів забезпечується чітким законодавчим розмежуванням доходів і видатків між бюджетами із забезпеченням кожного бюджету досить міцною і стабільною дохідною базою. [2].

Законодавство України також регламентує окрім принципів єдності та автономності і принцип збалансованості щодо функціонування бюджетної системи, який надає повноваження на здійснення витрат бюджету, які повинні відповідати обсягу надходжень до бюджету на відповідний бюджетний період та принцип самостійності - Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними.[4]. Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів та правом відповідних органів державної (місцевої) влади визначати напрями використання коштів відповідно до законів України, а також самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні бюджети;

Принцип повноти полягає у відображенні в бюджеті усіх надходжень та витрат бюджету, що здійснюються відповідно до нормативно-правових актів органів державної влади та місцевих органів.

Принцип ефективності - при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягти запланованих цілей.

Принцип цільового використання бюджетних коштів - кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями.

Принцип публічності та прозорості - Державний бюджет України та місцеві бюджети затверджуються, а рішення щодо звіту про їх виконання приймаються відповідно Верховною Радою України, Верховною Радою Автономної Республіки Крим та відповідними радами.

IV Міжнародна науково-практична конференція

Принцип відповідальності учасників бюджетного процесу - кожен учасник бюджетного процесу несе відповідальність за свої дії або бездіяльність на кожній стадії бюджетного процесу.

З вищенаведеного видно, що Бюджетний кодекс України передбачає поєднання принципів єдності й самостійності. На думку деяких вітчизняних фахівців у галузі фінансів це є неприпустимим. Аргументується це тим, що принцип єдності на практиці не реалізується, оскільки єдиний зведений бюджет на жодному рівні не складається. Самостійність же проголошується суто декларативно, оскільки реальної законодавчої бази для неї немає.

Література:

1. Біла О. Г., Чуй І. Р. Фінанси: навчальний посібник. Львів: "Магнолія 2016", 2016. 281с.
2. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 624 с.
3. Бюджетна система України: проблемні питання: монографія/ [Л. А. Васютинська, М. О. Слатвинська, О. Ю. Дубовник та ін.]; за заг. ред. В. Г. Баранової. Одеса, ВОІ СОІУ «Атлант» 2015. 252с.
4. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 16.11.2018)
5. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України. Київ: Наукова думка, 2016, 304 с.